

Arkadiusz Niedziółka

**STAN I UWARUNKOWANIA ROZWOJU
INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ
W GMINIE CIĘŻKOWICE**

***STATE AND DETERMINANTS
OF TOURISM INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT
IN CIĘŻKOWICE COMMUNITY***

Streszczenie

W pracy ukazano stan oraz determinanty rozwoju infrastruktury turystycznej w gminie Ciężkowice położonej w powiecie tarnowskim województwa małopolskiego.

W części teoretycznej artykułu przedstawiono istotę infrastruktury turystycznej na podstawie literatury. Scharakteryzowano elementy wchodzące w jej skład. Ponadto opisano stan rozwoju infrastruktury turystycznej w gminie Ciężkowice.

Następnie przedstawiono wyniki badań kwestionariuszowych przeprowadzonych w Urzędzie Gminy Ciężkowice oraz w jedenastu funkcjonujących gospodarstwach agroturystycznych w gminie. Oba badania dotyczyły stanu oraz uwarunkowań rozwoju zagospodarowania turystycznego w gminie Ciężkowice.

Słowa kluczowe: infrastruktura, zagospodarowanie, baza noclegowa, baza towarzysząca, gospodarstwo agroturystyczne

Summary

In the paper the state and determinants of tourism infrastructure development in Ciężkowice Community located in Tarnów Province in Malopolska Voivodeship were presented.

In the theoretical part of the article on the base of literature the essence of tourism infrastructure was presented. Elements included in it were characterized. Moreover the state of tourism infrastructure development in Ciężkowice Community was described.

In the empirical part of the work results of questionnaire researches carried out in Community Office in Ciężkowice and in all eleven agritourism farms functioning in this region were presented. Both researches were connected with the state and determinants of tourism infrastructure development in Ciężkowice Community.

Key words: *infrastructure, tourist accommodation, complementary base, agritourism farm*

WSTĘP

Infrastruktura turystyczna zwana również zagospodarowaniem turystycznym jest najważniejszym czynnikiem rozwoju turystyki. W literaturze przedmiotu podkreśla się, że szczególne znaczenie w zagospodarowaniu turystycznym ma tzw. baza materialna turystyki, która dzieli się na bazę [Rogalewski 1974]:

- noclegową,
- żywieniową (gastronomiczną),
- komunikacyjną,
- towarzyszącą.

Baza noclegowa składa się z różnego rodzaju obiektów noclegowych, a więc hoteli, moteli, pensjonatów czy gospodarstw agroturystycznych. Bazę żywieniową stanowią natomiast zakłady gastronomiczne będące częścią obiektu noclegowego lub funkcjonujące samodzielnie. Baza komunikacyjna zwana transportową związana jest z różnymi środkami transportowymi używanymi w turystyce. Najczęściej w literaturze podaje się transport lotniczy, autokarowy, kolejowy i wodny. Z kolei baza towarzysząca to urządzenia i obiekty, które mają na celu zaspokojenie potrzeb turystycznych osób uczestniczących w podróżach turystycznych.

W niniejszym artykule ukazano stan oraz uwarunkowania rozwoju infrastruktury turystycznej w podtarnowskiej gminie Ciężkowice. Występują w niej liczne walory turystyczne, przyrodnicze i kulturowe. Na terenie gminy uprawiana jest głównie agroturystyka, różne rodzaje turystyki kwalifikowanej: piesza, rowerowa, a także ekoturystyka czy typowa turystyka krajoznawcza.

CEL I METODY BADAŃ

Celem pracy jest ukazanie stanu i uwarunkowań rozwoju infrastruktury turystycznej w gminie Ciężkowice.

Przedstawiono wyniki dwóch badań kwestionariuszowych przeprowadzonych w Urzędzie Gminy Ciężkowice oraz we wszystkich gospodarstwach agroturystycznych funkcjonujących w tej gminie. Pierwsze badania miały na celu określenie roli władz gminnych w rozwoju infrastruktury turystycznej w gminie, drugie miały określić uwarunkowania rozwoju zagospodarowania agroturystycznego.

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W ŚWIETLE LITERATURY

W bazie materialnej turystyki szczególne znaczenie mają obiekty związane z usługami noclegowymi, a przede wszystkim z usługami hotelowymi. Pojęciem zbliżonym do terminu „usługa hotelowa” jest baza noclegowa. Krótko i zwięźle można ją określić jako: „zespół obiektów i urządzeń zapewniających turyście nocleg” [Kruczek 2005]. Bazę noclegową tworzą obiekty noclegowe, w których świadczone są usługi związane z pobytem turysty, głównie noclegowo-gastronomiczne oraz różnego rodzaju usługi rekreacyjne. W Polsce stosuje się podział obiektów noclegowych zamieszczony w *Ustawie o usługach turystycznych* z 1997 roku.

Do najważniejszych obiektów noclegowych wyszczególnionych w powyższej ustawie należą [Kompendium wiedzy o turystyce 2002]:

- hotele - obiekty posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczące szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów,

- motele - hotele położone przy drogach, zapewniające możliwość korzystania z usług motoryzacyjnych i dysponujące parkingiem,

- pensjonaty - obiekty posiadające co najmniej 7 pokoi, świadczące dla swoich klientów całodzienne wyżywienie,

- kempingi - obiekty strzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach, samochodach mieszkalnych i przyczepach samochodowych, przyrządzanie posiłków, parkowanie samochodów, a także świadczące usługi związane z pobytem klientów; obiekty te mogą dodatkowo umożliwiać nocleg w domkach turystycznych lub innych obiektach stałych,

- domy wycieczkowe - obiekty posiadające co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowane do samoobsługi klientów oraz świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów,

- schroniska młodzieżowe - obiekty przeznaczone do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowane do samoobsługi klientów,

- schroniska – obiekty zlokalizowane poza obszarami zabudowanymi, przy szlakach turystycznych, świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów,

Oprócz wymienionych powyżej podstawowych obiektów funkcjonują w Polsce także inne obiekty noclegowe do których zaliczyć można m. in.: kwatery agroturystyczne, zakłady uzdrowiskowe, hostele, domy pielgrzyma, oberże, ośrodki kolonijne, stacje, zajazdy, domy pracy twórczej, baczki itd. [Milewska, Włodarczyk 2009].

Wszystkie obiekty noclegowe umożliwiają realizację podstawowej usługi turystycznej jaką jest nocleg, a także oferują często usługi żywieniowe dla turystów korzystających w nich z usługi noclegowej.

Baza gastronomiczna jest drugim podstawowym elementem infrastruktury turystycznej. Do bazy tej zaliczane są przede wszystkim te zakłady gastronomiczne, które stanowią integralną część obiektów hotelarskich (restauracja w hotelu, bar na kempingu), ale także i te, które funkcjonują samodzielnie, a zlokalizowane są w miejscach atrakcyjnych turystycznie i nastawione na obsługę osób przyjezdnych.

Ze względu na zakres prowadzonej działalności zakłady gastronomiczne można podzielić na [Metodyka i technika... 2004]:

- zakłady gastronomiczne typu podstawowego – restauracje, w których ma miejsce produkcja wyrobów kulinarnych, ich sprzedaż na miejscu do spożycia oraz świadczenie usług z tym związanych; restauracje dysponują miejscami konsumpcyjnymi przy stolikach, posiadają obsługę kelnerską, mogą prowadzić działalność rozrywkową,

- zakłady gastronomiczne typu uzupełniającego, zalicza się do nich: kawiarnie, cukiernie, winiarnie, cocktail-bary, herbaciarnie itp.,

- punkty gastronomiczne (mała gastronomia), np. smażalnie, lodziarnie, pijalnie piwa.

Z kolei ze względu na specjalizację zakłady gastronomiczne można podzielić na:

- zakłady o jednej specjalizacji: restauracje, bary, cukiernie, herbaciarnie, puby,

- zakłady o kilku specjalizacjach, np. przyhotelowe (restauracja, kawiarnia, night club, cafeteria, bar).

Trzecim elementem infrastruktury turystycznej jest baza komunikacyjna czyli transportowa. Transport jest częścią gospodarki typową dla każdego biznesu oraz aktywności społecznej [Brzozowska 2010]. Usługi transportowe integrują rozmaite dziedziny życia społecznego i spajają gospodarkę danego kraju. Bez usług transportu nie jest też możliwy rozwój turystyki, przy czym popyt na świadczenia transportu turystycznego pobudza wzrost ich podaży (zwiększenie liczby i jakości środków transportu) [Gaworecki 2000].

Usługi transportowe należą do podstawowych usług turystycznych i są powszechnie uważane za dynamiczny czynnik kształtowania ruchu turystycznego i jego obsługi. Wybór środka transportu dokonany przez turystę opiera się najczęściej na następujących kryteriach, które mogą wzajemnie ze sobą konkurować [Jakość usług turystycznych 2007]:

- cele i rodzaje podróży turystycznej (cele wypoczynkowe, służbowe, zdrowotne, religijne, itd.; podróże krótko- i długoterminowe);

- cechy jakościowe środka transportu (m. in. szybkość, komfort, bezpieczeństwo, niezależność, bezpośredniość, zakres usług);

- odległość i położenie geograficzne miejsca docelowego podróży;

- koszty podróży.

Czwartym elementem infrastruktury turystycznej jest baza towarzysząca. Ma ona za zadanie uatrakcyjnić pobyt turystom w danym obiekcie noclegowym lub w odwiedzanej miejscowości turystycznej.

O. Rogalewski [1974] do bazy towarzyszącej zalicza urządzenia:

- mające umożliwić turystom korzystanie z walorów turystycznych danego obszaru (np. wyciągi narciarskie),
- ułatwiające uprawianie turystyki (biura podróży i biura obsługi ruchu turystycznego),
- rozrywkowe (np. sale wystawowe, kina),
- usługowe (np. stacje wodnego i górskiego pogotowia ratunkowego, posterunki policji, zakłady fryzjerskie, sklepy z pamiątkami).

Jednymi z najważniejszych urządzeń towarzyszących są obiekty i urządzenia sportowo-rekreacyjne. Mogą one być zarówno wzniesione i zorganizowane z myślą o turystach (wyciągi i trasy narciarskie, przystanie żeglarskie itp.), jak i wybudowane przede wszystkim w celu zaspokojenia potrzeb miejscowej ludności, które zaspokajają potrzeby turystów niejako dodatkowo (np. stadiony, hale sportowo-widowiskowe). Jest również grupa urządzeń, które powstają, aby w jednakowym stopniu służyć obu grupom użytkowników (np. baseny, pola golfowe) [Kowalczyk 2001].

ZAGOSPODAROWANIE TURYSTYCZNE GMINY CIĘŻKOWICE

Gmina Ciężkowice jest atrakcyjnym turystycznie obszarem. Wśród kulturowych atrakcji warto wspomnieć o kościołach parafialnych, kapliczkach przydrożnych czy cmentarzach wojennych pochodzących z okresu I wojny światowej. Z kolei do najbardziej znanych osobliwości przyrodniczych należy rezerwat przyrodniczy „Skamieniałe Miasto”. Jest to rezerwat przyrody nieożywionej utworzony w 1948 roku. Warto wspomnieć także o „Wąwozie Czarownic” czy nieczynnym kamieniołomie w Ostroszy.

Wspomniane walory turystyczne predestynują gminę Ciężkowice do uprawiania w niej turystyki krajoznawczej, ekoturystyki oraz agroturystyki jeśli pobyt turystów ma miejsce w funkcjonującym na terenie gminy gospodarstwie agroturystycznym.

Wśród obiektów noclegowych działających w gminie najwięcej jest właśnie gospodarstw agroturystycznych – 11. Wszystkie one mają na portalu gminy Ciężkowice zamieszczoną swoją ofertę.

Obok kwater agroturystycznych w gminie funkcjonują także:

- Bacówka na Jamnej,
- Dworek Paderewskiego,
- Leśniczówka w Jastrzębi – Uroczysko,
- 3 pensjonaty,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe PTSM,
- Ranczo "Stetson".

Baza żywienia w gminie Ciężkowice składa się natomiast z zakładów gastronomicznych będących częścią obiektów noclegowych, a także zakładów istniejących samodzielnie. W tej ostatniej grupie należy wymienić restaurację – bar oraz karcznię „Galicja” i bar „Pod Grunwaldem” w Ciężkowicach.

Pozostałe usługi żywienia są świadczone w obrębie gospodarstw agroturystycznych, w bacówce na Jamnej, w pensjonatach, w leśniczówce czy w szkolnym schronisku młodzieżowym. Baza gastronomiczna oferuje również swoje usługi w pobliżu wyciągu narciarskiego w Jarzębi.

Bazę towarzyszącą w zagospodarowaniu turystycznym gminy Ciężkowice tworzą z kolei m. in. szlaki turystyczne. Wśród nich wyróżnić trzeba cztery szlaki piesze [<http://www.ciezkowice.pl/?strona=00015>]:

– **Szlak Niepodległości im. J. I. Paderewskiego- niebieski:**
Przebieg: Tuchów – Brzanka – rezerwat „Skamieniałe Miasto” – Kąsna Dolna – Bruśnik – Bukowiec – Żebraczka – Przydonica – Dział – Bartkowa.

– **Dwa szlaki żółte:**

Przebieg: Tarnów (Góra Św. Marcina) – Piotrkowice – Pleśna – Wał-Siemiechów – Brzozowa – Sucha Góra – Jastrzębia – Jamna – Bartkowa.
Przebieg: Pławna (PKP) – Bruśnik.

– **Szlak czarny:**

Przebieg: Bogoniowice (stacja PKP) – Ciężkowice (rezerwat „Skamieniałe Miasto”).

Na terenie gminy Ciężkowice znajdują się też 3 trasy rowerowe o łącznej długości 74 km. Są to trasy o średnim stopniu trudności [<http://www.ciezkowice.pl/?strona=00016>]:

- Trasa nr 1 "Widokowa pętla" kolor zielony
- Trasa nr 2 "Przez rezerwat" kolor niebieski
- Trasa nr 3 "Do źródeł Rakutowej" kolor czerwony

Trzecią formą turystyki specjalistycznej, poza pieszą i rowerową jest turystyka narciarska. W miejscowości Jastrzębia znajduje się wyciąg narciarski. Stok jest sztucznie śnieżany i oświetlony przez reflektory halogenowe zlokalizowane wzdłuż wyciągu, które umożliwiają jazdę na nartach w godzinach wieczornych.

Z kolei wśród urządzeń rekreacyjno – sportowych na terenie gminy Ciężkowice należy wymienić dwa boiska sportowe, siłownię, trzy hale sportowe i dwie stadniny koni.

WYNIKI BADAŃ

Z przeprowadzonego z pracownikiem Urzędu Gminy Ciężkowice wywiadu wynika, iż gmina posiada aktualną strategię rozwoju od 2004 r. Strategia ta zawiera ocenę szans i zagrożeń dla rozwoju turystyki z uwzględnieniem działalności agroturystycznej na terenie gminy.

Na pytanie: „Czy samorząd gminy ma wpływ na rozwój usług agroturystycznych?” otrzymana odpowiedź brzmiała - tak, ale również dodano, że wpływ ten jest dość ograniczony i polega on na: promocji gospodarstw agroturystycznych w folderach oraz innych materiałach promocyjnych, zabezpieczeniu miejsc wystawienniczych na targach agroturystycznych oraz koordynacji części usług turystycznych.

W opinii respondenta do gminy Ciężkowice turyści, w tym letnicy przyjeżdżają dość często, a najczęściej uprawianą formą turystyki jest: turystyka piesza, rowerowa (rowery górskie), jazda konna, a więc formy turystyki specjalistycznej (kwalifikowanej), agroturystyka, oraz rodzinne pobyty i turystyka pielgrzymkowa.

Wpływ natomiast agroturystyki, jako formy turystyki często uprawianej, na rozwój społeczno – ekonomiczny gminy przejawia się według ankietowanego poprzez: większą liczbę odwiedzających turystów, co z kolei zwiększa konsumpcję produktów i usług gastronomicznych, hotelarskich, jest także alternatywnym źródłem dochodu dla rolników.

Respondent dodał również, że przed rozpoczęciem działalności agroturystycznej, właściciele odpowiednich gospodarstw brali udział w szkoleniu, którego współorganizatorem był Urząd Gminy.

W wywiadzie zapytano także o bariery utrudniające dynamiczny rozwój agroturystyki w gminie i uzyskano odpowiedź, że to głównie: zły stan infrastruktury technicznej głównie dróg, niedostateczna promocja, a także najbardziej istotna przeszkoda, czyli zła kondycja ekonomiczna rolników (drogie kredyty).

Z kolei do zadań zwiększających możliwości rozwoju agroturystyki na tym terenie pracownik urzędu zaliczył:

- poprawę infrastruktury turystycznej,
- zwiększenie aktywności zainteresowanych w zakresie oferty turystycznej i jej zróżnicowania,
- spójną promocję uwzględniającą całokształt rozwoju turystyki na tym obszarze.

Respondent wskazał, że władze w gminie w zakresie rozwoju agroturystyki współpracują ze stowarzyszeniem agroturystycznym Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne oraz Lokalną Grupą Działania (LGD) Dunajec Biała. Z pierwszą organizacją współpraca związana jest ze wsparciem działań promocyjnych, m. in. ze współfinansowaniem stoisk wystawienniczych na targach. Z Lokalną Grupą Działania natomiast współpraca dotyczy z jednej strony promocji agroturystyki a z drugiej pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych na te cele.

W ostatnich latach gmina starała się skutecznie o pozyskanie środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury turystycznej. Ze środków tych zrealizowano lub są w trakcie realizacji następujące działania:

- Poprawa infrastruktury w „Skamieniałym Mieście”, czyli budowa kładki nad drogą ułatwiającą bezpieczne zwiedzanie rezerwatu, oraz chodnika z tara-

sem widokowym, a także oświetlenia skałek i parkingu, zrealizowane w 2004 r. przy współpracy z Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego. Wartość inwestycji wynosiła 150 000 zł, z czego 75% to środki z UE.

– „Ochrona walorów przyrodniczych Rezerwatu Skamieniałe Miasto” realizowana przy współpracy EKO FUNDUSZU, wartość dofinansowania 350 000 zł, jednostką realizującą był Zespół Parków Krajobrazowych Pogórza. Projekt został przeprowadzony w 2006 r.

– Budowa zintegrowanego produktu turystycznego w gminie Ciężkowice „Wokół Skamieniałego Miasta”. Projekt realizowany jest ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, wartość inwestycji to 5 900 000 zł, w ramach tego projektu jest realizowana: Budowa Muzeum Przyrodniczego im. Krystyny i Włodzimierza Tomków w Ciężkowicach, zagospodarowanie wejścia do rezerwatu, zakup sprzętu multimedialnego. Termin realizacji 2010–2011 r.

– Rewitalizacja układu przestrzennego Centrum Ciężkowic ze środków MRPO o wartości 5,8 mln zł. W ramach tego projektu wykonany zostanie remont zabytkowego rynku i Ratusza Miejskiego. Prace przewidziane są w 2011 r.

– Budowa i urządzenie Muzeum Etnograficznego „Grociarnia” w Jastrzębi.

– Zorganizowanie Centrum Informacji Turystycznej.

Drugie badania kwestionariuszowe przeprowadzono we wszystkich jednostkach funkcjonujących w gminie Ciężkowice gospodarstwach agroturystycznych. Wyniki badań ukazały, że 7 gospodarstw działa na rynku od ponad 5 lat, ponad 2 lata funkcjonuje jedno gospodarstwo, a 3 zajmuje się agroturystyką od roku.

Gospodarstwa agroturystyczne przyjmują gości przez cały rok, z wyjątkiem dwóch działających sezonowo od maja do października

Infrastruktura agroturystyczna badanych gospodarstw składa się z bazy noclegowej, żywieniowej oraz towarzyszącej. W przypadku oferty noclegowej zdecydowanie najczęściej gospodarze oferują pokoje gościnne – w dziesięciu przypadkach. W jednym tylko obiekcie wynajmowane jest całe mieszkanie. W jednym również gospodarstwie agroturystycznym, poza pokojami mieszkalnymi istnieje możliwość noclegu w stodole na sianie.

Gospodarstwa agroturystyczne w gminie Ciężkowice dysponują łącznie 37 pokojami z 96 miejscami noclegowymi. (tab. 1).

Żadne badane gospodarstwo agroturystyczne nie oferuje ponad pięciu pokoi dla turystów. Związane jest to ze zwolnieniem podatkowym dotyczącym liczby wynajmowanych pokoi przez rolników.

W ośmiu gospodarstwach proponowane turystom jest pełne wyżywienie lub możliwość samodzielnego przyrządzania przez nich posiłków. Właściciele podkreślają, iż w tym względzie wszystko jest do uzgodnienia i są w stanie dostosować się do sugestii wczasowiczów. Dwa kolejne gospodarstwa nie oferują wyżywienia, goście sami przygotowują posiłki. Jeden właściciel w swej ofercie ma pełne wyżywienie na zasadzie szwedzkiego stołu.

Tabela 1. Rodzaje i liczba pokoi w badanych gospodarstwach agroturystycznych
Table 1. Kinds and number of rooms in examined agritourism farms

Nazwa gospodarstwa agroturystycznego	Rodzaj pokoju			
	I osobowy	II osobowy	III osobowy	IV osobowy
„Pod Siekierką”	-	2	3	-
„U Jadwigi”	1	1	-	-
„Końskie Zdrowie”	-	2	2	1
„U Kazika”	-	1	3	1
„Pod Różami”	-	2	2	-
„Jolanta”	-	1	1	-
„U Dajany”	-	1	-	2
„Jarenka”	1	2	-	-
„U Ireny”	-	1	1	-
„Ranczo Strets on”	-	2	1	-
„Jagódka”	-	1	1	1

Źródło: Badania własne.

Baza towarzysząca badanych gospodarstw agroturystycznych jest bardzo urozmaicona i szeroka. Kwaterodawcy oferują swoim gościom różne interesujące formy spędzania wolnego czasu. Wszyscy gospodarze w ogrodzie mają altany i odpowiednie meble. W dziewięciu gospodarstwach są odpowiednie balkony, w siedmiu z tarasami i place zabaw dla dzieci (tab. 2)

Tabela 2. Wyposażenie badanych gospodarstw agroturystycznych przeznaczone dla gości
Table 2. Examined agritourism farms' equipment at guests' disposal

Urządzenie rekreacyjne i wyposażenie	Liczba gospodarstw agroturystycznych
Altany i meble ogrodowe	11
Balkon	9
Taras	7
Plac zabaw dla dzieci	7
Sala telewizyjna	6
Boisko sportowe	6
Basen lub brodzik	2

Źródło: Badania własne.

Właściciele gospodarstw agroturystycznych uważają, że turystów przyciągają w głównej mierze specjalne atrakcje.

Do ciekawszych ofert należą:

- zbieranie owoców runa leśnego - grzyby/jagody,

- przyrządzanie potraw regionalnych w tym – wypiek chleba, podpłomyków, rogalików, wyrobów wędliniarskich, pasztetów, pieczenie barana przetworów owocowo-warzwywnych, wina, nalewek, herbatek ziołowych, robienie sera białego lub żółtego oraz masła i wiele innych,

- plener malarski i nauka malowania,

- układanie bukietów z zasuszonych kwiatów i ziół, robienie stroików i miniaturowych choineczek,

- udział w pracach polowych - w czynnym gospodarstwie rolnym,

- jazda konna.

Pięciu badanych właścicieli gospodarstw agroturystycznych planuje w najbliższym czasie rozszerzyć działalność agroturystyczną. Pozostali natomiast jeszcze się na to nie zdecydowali lub całkowicie odrzucają taką opcję. Do najczęstszych planowanych inwestycji należą m. in.: adaptacje budynków gospodarczych i mieszkalnych, budowa młyna i wiatraka, rozbudowa miejsca na ognisko (palenisko, podłoga i zadaszenie), a także budowa placu zabaw dla dzieci i parkingu, oraz zakup nowego sprzętu, m. in. bryczki i sań.

Wszyscy badani kwaterodawcy zrzeszeni są w stowarzyszeniu agroturystycznym Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne. Dzięki członkostwu w tej organizacji gospodarze czerpią korzyści głównie poprzez wspólną działalność promocyjną, a także poprzez wymianę doświadczeń oraz „podsyłanie” sobie turystów.

WNIOSKI

Infrastruktura turystyczna w gminie Ciężkowice składa się z różnych obiektów noclegowych, głównie z funkcjonujących na wsi gospodarstw agroturystycznych, innych obiektów noclegowych, a także z zakładów gastronomicznych oraz szerokiej bazy towarzyszącej, w skład której wchodzi szlaki turystyczne oraz obiekty sportowo-rekreacyjne jak: wyciąg narciarski, hale sportowe, stadniny koni, itd. Ważnym czynnikiem rozwoju poszczególnych elementów zagospodarowania turystycznego w gminie jest wsparcie środkami Unii Europejskiej, które gmina skutecznie wykorzystuje.

Na podstawie uzyskanych wyników badań przeprowadzonych w Urzędzie Gminy Ciężkowice stwierdzono, że:

- władze gminne w przeszłości i obecnie skutecznie wykorzystują środki pochodzące z Unii Europejskiej na rozwój szeroko rozumianej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej,

- samorząd gminny współpracuje ze stowarzyszeniem agroturystycznym oraz Lokalną Grupą Działania w sferze promocji turystyki i agroturystyki,

- należy zwiększyć w gminie działalność promocyjną turystyki,

- oraz zmodernizować infrastrukturę techniczną w gminie, głównie drogi.

Z kolei na podstawie wyników badań kwestionariuszowych przeprowadzonych we wszystkich gospodarstwach agroturystycznych w gminie Ciężkowice wysnuto następujące wnioski:

- członkostwo wszystkich badanych kwater agroturystycznych w stowarzyszeniu Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne przekłada się na korzyści w sferze promocji oraz wymiany klientów,
- baza towarzysząca badanych obiektów jest szeroka i umożliwia uprawianie biernej lub aktywnej rekreacji,
- większość badanych kwatrodawców planuje rozszerzenie swojej działalności agroturystycznej w przyszłości,
- baza noclegowa przeznaczona dla gości to głównie pokoje gościnne.

BIBLIOGRAFIA

- Bosiacki S., Śniadek J. (red.) *Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego*. Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Poznań 2004, s. 66.
- Brzozowska A., *Organization of transport – theoretical approach* [w:] *Economical and organizational aspects of transportation processes*. Sekcja Wydawnictwa Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2010, s. 7.
- Gaworecki W. W., *Turystyka*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2000, s. 194.
- Gołębowski G. (red.) *Kompendium wiedzy o turystyce*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa – Poznań 2002, s. 264-266.
- Kowalczyk A., *Geografia turystyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001, s. 142.
- Kruczek Z., *Polska. Geografia atrakcja turystycznych*. Proksenia, Kraków 2005, s. 270.
- Milewska M., Włodarczyk B., *Hotelarstwo. Podstawowe wiadomości*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s. 113-130.
- Panasiuk A. (red.), *Jakość usług turystycznych*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2007, s. 29.
- Rogalewski O., *Zagospodarowanie turystyczne*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1974, s. 12-13, 63.

ADRESY STRON INTERNETOWYCH

<http://www.ciezkowice.pl/?strona=00015>

<http://www.ciezkowice.pl/?strona=00016>

Dr Arkadiusz Niedziółka
Zakład Socjologii i Rozwoju Wsi
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
Al. Mickiewicza 21, 31-120 Kraków

Recenzent: *Prof. dr hab. Władysława Stola*